

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PVDD)

(d.d. 16 juni 2014)

Nummer

2948

Onderwerp

Toestemming Gedeputeerde Staten voor dierenmishandeling in Zuid-Holland: gruwelijke dood ganzen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

*Op 28 mei 2014 hebben Gedeputeerde Staten van Zuid Holland een ontheffing verleend aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (FBE) voor het **onbeperkt** vangen, vervoeren en doden door middel van cervicale dislocatie (het omdraaien van de nek) van grauwe ganzen, kolganzen, brandganzen en Canadese ganzen (ODH-2014-00173307). De ontheffing is geldig in de hele provincie Zuid-Holland tot en met 31 oktober 2015.*

Belangrijke schade

In de ontheffing wordt aangegeven dat deze als aanvulling moet worden beschouwd op eerder verleende ontheffingen voor het doden van de genoemde ganzen met het geweer. Door de aanvrager (FBE) wordt gesteld dat het gebruik van het geweer op sommige locaties niet mogelijk is. Daarbij gaat het om bebouwde kommen, nabij wegen, tussen kassen en in natuurgebieden. In die gevallen is het de bedoeling om de vogels tijdens de rui te vangen en vervolgens te doden.

Deze ontheffing is verleend op grond van artikel 68, eerste lid onder a, b, c en d. Dat betekent dat de ontheffing is verleend vanwege volksgezondheid en openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, belangrijke schade aan gewassen en schade aan flora en fauna. Geen van deze belangen is in het geding op de locaties waarvoor nu ontheffing is aangevraagd en verleend, te weten bebouwde kommen, nabij wegen, tussen kassen en in natuurgebieden. In het Faunabeheerplan wordt niet onderbouwd dat er op deze locaties sprake is van belangrijke schade of een daadwerkelijk gevaar. Dat betekent dat deze ontheffing niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in de wet, zodat deze ontheffing op deze gronden volgens de fractie van de Partij voor de Dieren Zuid-Holland nooit had mogen worden verleend.

Methoden en middelen

Met deze ontheffing wordt toestemming verleend om de genoemde ganzensoorten te vangen en ze vervolgens te doden door middel van cervicale dislocatie. Bovendien mogen de ganzen alvorens te worden gedood, over een afstand van maximaal 25 kilometer worden vervoerd.

Deze manier van doden veroorzaakt buitensporig veel leed. Allereerst geeft het vangen van de ganzen veel stress. Het inladen en vervoeren over een afstand van mogelijk zelfs 25 kilometer verlengt deze periode dat de dieren in de hoogste staat van stress verkeren ook nog eens. En ten slotte leidt de manier waarop de dieren worden gedood tot een langzame en zeer pijnlijke dood. Niet voor niets wordt deze manier van doden van ganzen door de Raad voor Dierenaangelegenheden in het rapport Richtsnoer Ganzendoden¹ uit 2012 als niet goed uitvoerbaar afgewezen. In dit rapport staat dat deze methode niet makkelijk uitvoerbaar is en alleen wanneer deze methode technisch goed wordt uitgevoerd, leidt het tot een snelle dood. Op geen enkele manier wordt door de ontheffinghouder de garantie gegeven dat de uitvoerder deze methode technisch goed kan uitvoeren. In het geval van het doden van grote hoeveelheden ganzen zal het onmogelijk zijn om deze garantie te geven en leidt het tot pure marteling!

Op grond van artikel 36 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren is de fractie van de Partij voor de Dieren Zuid-Holland van mening dat deze ontheffing nooit voor het uitvoeren van deze handelingen had mogen worden verleend.

Toelichting beantwoording door Gedeputeerde Staten

Zuid-Holland heeft een grote populatie zomerganzen met een hoge schadelast aan landbouwgewassen tot gevolg, maar ook schade aan natuurwaarden en bijvoorbeeld risico voor de (vlieg)veiligheid. Vanuit diverse belangen zijn wij dus gebaat bij het terugdringen van de populatie ganzen tot een beheersbare populatie, waarbij de maatschappelijke gevolgen acceptabel zijn. Dit was ook het uitgangspunt van het Ganzenakkoord.

Op 15 juli 2014 hebben Gedeputeerde Staten het Ganzenbeleidskader Zuid-Holland vastgesteld. Dit ganzenbeleidskader is opgesteld in nauwe samenwerking met de Faunabeheereenheid Zuid-Holland en sluit aan bij het Ganzenakkoord. De Faunabeheereenheid is een organisatie waarin onder meer de natuurorganisaties en de land- en tuinbouworganisatie vertegenwoordigd zijn. Wij zijn dan ook van mening dat bij de uitvoering van het ganzenbeleid de diverse belangen een evenwichtige plek hebben gekregen.

De uitgangspunten van het ganzenbeleid voorzien in een evenwichtig pakket aan maatregelen voor het bestrijden van de ganzen.

Gedeputeerde Staten beogen ganzenpopulaties, voor zover inheems, in Zuid-Holland duurzaam in stand te houden waarbij een evenwicht wordt gevonden tussen:

- de omvang van de van nature voorkomende populaties ganzen;
- de schade aan flora en fauna (natuur);
- de schade aan landbouwgewassen, en;
- de beschikbare financiën voor schadetegemoetkomingen.

Gedeputeerde Staten hebben, binnen de kaders van het mogelijke, het oorspronkelijke landelijke Ganzenakkoord zo veel mogelijk als uitgangsdokument genomen.

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2012/12/17/richtsnoer-ganzendoden.html>

Concreet betekent dit:

- de schade veroorzaakt door ganzen terugbrengen naar een acceptabel niveau;
- het planmatig reduceren van de populatie stand ganzen tot een niveau waarbij de veroorzaakte schade acceptabel is. Daarnaast dient de omvang van de populaties ganzen zo te zijn dat de natuurgebieden een belangrijk deel van de ganzen kunnen herbergen;
- het planmatig wegnemen van populaties exoten en verwilderde gedomesticeerde ganzen.

Hierdoor zal:

- op termijn de noodzaak tot populatiereductie voor beheer en schadebestrijding sterk verminderen;
- voldaan worden aan de door Nederland aangegane internationale verplichtingen voor trek ganzen.

Bij het toestaan van maatregelen gaan Gedeputeerde Staten uit van een stappenplan, waarbij eerst wordt ingezet op de minst ingrijpende bestrijding, oplopend naar meer ingrijpende maatregelen.

De minst ingrijpende bestrijding is het verontrusten/verjagen van ganzen op grond van de Verordening Flora- en faunawet Zuid-Holland.

Daarna komt de maatregel van het bewerken (onder andere schudden) van eieren en bewerken van nesten. Op zich een belangrijke maatregel, maar deze zal de populatie niet naar beneden brengen, maar hoogstens de populatiegroei remmen.

De volgende maatregel is het verjagen van ganzen met ondersteunend afschot, gevolgd door de maatregel populatiebeheer.

Tot op heden hebben bovenstaande maatregelen nog niet geleid tot een afname van de populatie ganzen. Gedeputeerde Staten kunnen daarom, in samenspraak met de Faunabeheereenheid, aanvullende maatregelen noodzakelijk achten zoals: bestrijden van stand ganzen/zomerganzen in de winter, het doden van koppelvormende ganzen in het vroege voorjaar, het vangen en doden van ganzen met cervicale dislocatie, het vangen en doden van ganzen met kooldioxide. De laatste maatregel alleen indien deze wettelijk is toegestaan.

Indien het toepassen van bovenstaande maatregelen gewenst is, zullen Gedeputeerde Staten hiervoor, conform het Ganzenbeleidskader Zuid-Holland, een ontheffing op grond van de Flora- en faunawet verlenen.

Vragen 1 tot en met 8 zijn vragen met betrekking tot schade en veiligheid artikel 68 Flora- en faunawet

Artikel 68

1. *Wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, kunnen Gedeputeerde Staten, voor zover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de [artikelen 9 tot en met 15](#), [15a](#), [15b](#), [tweede lid in samenhang met het eerste lid](#), [16](#), [17](#), [18](#), [53](#), [eerste lid, onderdelen c en d](#), [72](#), [vijfde lid](#), en [74](#):*
 - a. *in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;*
 - b. *in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;*

- c. *ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;*
- d. *ter voorkoming van schade aan flora en fauna of*
- e. *met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.*

1. *In bebouwde kommen, nabij wegen en tussen kassen is er geen sprake van belangrijke schade, noch van een gevaar voor de volksgezondheid of openbare veiligheid. Waarom wordt dan toch voor deze locaties ontheffing verleend?*

Antwoord 1, 2 en 3

Het huidige beleid voorziet in het planmatig reduceren van de populatie standganzen tot een niveau waarbij de veroorzaakte schade acceptabel is. Jaarlijks voert de provincie een integrale ganzentelling uit in Zuid-Holland. De populatieontwikkeling versus de inschatting van de gunstige staat van instandhouding wordt hiermee gewaarborgd. Zie verder Toelichting beantwoording door Gedeputeerde Staten.

2. *In het Faunabeheerplan wordt niet aangegeven en onderbouwd dat op de genoemde locaties schade is of dat er gevaar zou zijn. Bent u met ons van mening dat dit daarom in strijd is met de geldende regels (artikel 7, 8 en 10 Besluit Faunabeheer), er dus sprake is van een niet goedgekeurd Faunabeheerplan en het dus in strijd is met artikel 30 van de Flora- en faunawet? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 1.

3. *In de ontheffing wordt geen maximaal aantal te doden ganzen genoemd. Wat is de reden dat de FBE van u onbeperkt tot en met 31 oktober 2015 ganzen de nek om mag draaien?*

Antwoord

De gunstige staat van instandhouding moet worden geborgd. Bij een dalende trend van de ganzenpopulatie kunnen (weer) quota worden ingesteld. De opmerking 'onbeperkt' is daarom niet correct.

Zie verdere beantwoording vraag 1

4. *Bent u met ons van mening dat ganzen bescherming genieten ingevolge de Flora- en faunawet en dat de provinciale overheid een zorgplicht heeft voor dieren?*

Antwoord 4 en 5

Het is correct dat ganzen bescherming genieten, echter de Flora- en faunawet geeft ook de mogelijkheid om in te grijpen in de populatie. Vandaar dat wij ontheffing hebben verleend. Daarnaast voeren wij jaarlijks een integrale ganzentelling uit in Zuid-Holland. De populatieontwikkeling versus de inschatting van de gunstige staat van instandhouding wordt hiermee gewaarborgd.

5. *Waarom kiest u er dan voor om ganzen in Zuid-Holland vogelvrij te verklaren doordat deze dieren onbeperkt letterlijk de nek mag worden omgedraaid?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 4.

6. *Ook in Natura 2000-gebieden zullen ganzen gevangen gaan worden. In het Faunabeheerplan is geconstateerd dat niet op voorhand duidelijk is of de doelsoorten daardoor benadeeld zullen worden. Dit dient nog middels een toets uitgezocht te worden. Van 4 Natura 2000-gebieden is bekend dat de ganzen tijdens de ruiperiode er niet aanwezig zijn. Hoe kunt u nu een ontheffing voor heel Zuid-Holland verlenen, terwijl er geen natuurtoets heeft plaatsgevonden?*

Antwoord

De afgegeven Flora- en faunawet-ontheffing heeft betrekking op geheel Zuid-Holland, dus ook op de Natura 2000-gebieden, en is getoetst aan dat kader.

De Natuurbeschermingswet 1998, die toeziet op Natura 2000-gebieden, staat daar los van. In Natura 2000 beheerplannen kan het vangen van ganzen zijn opgenomen en is dan derhalve getoetst.

Daar waar toetsing in een Natura 2000 beheerplan niet het geval is kan een vergunning of toetsing in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 worden aangevraagd. Dit is de verantwoordelijkheid van degene die de vangactie uitvoert.

7. *Op welke wijze gaat u dit handhaven, zonder dat dat dit ten koste gaat van verstoring van de overige beschermde dieren in die gebieden?*

Antwoord

De handhavers van de Groene wetten van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid zijn op de hoogte met de betreffende ontheffing en de regels die gelden in Natura 2000-gebieden.

8. *Bent u met onze fractie van mening dat deze ontheffing in het geheel niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in de wet, in dit geval artikel 68 van de Flora- en faunawet en het gestelde in het faunabeheerplan, waardoor deze ontheffing op deze grond niet verleend had mogen worden? Zo ja, bent u bereid de ontheffing in te trekken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Nee, zie beantwoording van de vragen 1, 2, 3 en 6 en de Toelichting beantwoording door Gedeputeerde Staten.

Kort samengevat: er is sprake van een daadwerkelijke en dreigende belangrijke schade aan meerdere belangen, de gunstige staat van instandhouding van de betreffende ganzensoorten komt niet in gevaar en er is geen andere bevredigende oplossing voorhanden. Derhalve is voldaan aan de wettelijke eisen waaraan voldaan moet zijn voordat een ontheffing mag worden verleend.

Vragen 9 tot en met 11 zijn vragen met betrekking tot artikel 36 Gezondheids- en welzijnswet

Artikel 36, lid 1

Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen.

9. *Bent u het met onze fractie eens dat doden door middel van cervicale dislocatie buitensporig veel dierenleed veroorzaakt?*

Antwoord 9 en 10

Nee, in het door u genoemde rapport staat vermeld dat juist het gebruik van cervicale dislocatie tot een snelle dood leidt, mits deze techniek goed wordt uitgevoerd. In de betreffende ontheffing is daarin voorzien doordat alleen jachtaktehouders gebruik maken van de ontheffing omdat zij bekend zijn met het doden van ganzen. Hierbij is het 'slingeren' als methode absoluut niet van toepassing. Daarnaast is het de wettelijke verantwoordelijkheid van de uitvoerder om het lijden tot een minimum te beperken.

10. *Cervicale dislocatie wordt zelfs in het rapport Richtsnoer Ganzendoden als niet goed uitvoerbaar afgewezen omdat deze manier van doden leidt tot een langzame en pijnlijke dood. Wat is de reden dat u toch toestemming geeft voor deze ernstige dierenmishandeling?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 9.

11. *Bent u het met onze fractie eens dat op grond van artikel 36 van de Gezondheids- en welzijnswet er sprake is van onnodig leed toebrengen? Zo ja, bent u bereid de ontheffing in te trekken?*

Antwoord

Nee, zie beantwoording vragen 9 en 10.

Toelichting vraag 12

In het Hoofdlijnenakkoord 2011-2015 staat o.a. het volgende speerpunt vermeld:

"Dierenwelzijn

Wij willen dierenleed voorkomen. Zo gaan we door met activiteiten zoals visvriendelijke gemalen en diervriendelijke oevers. Uit het oogpunt van dierenwelzijn hebben dieren voldoende ruimte nodig.

Om dierenwelzijn te bevorderen gaan wij in overleg met de buurprovincies en natuurbeheerders. De provincie staat alleen jacht toe als dieren aantoonbaar schade aan gewassen of veiligheidsrisico's veroorzaken en als andere methoden zoals natuurlijke bestrijding, wering of verjaging geen resultaat opleveren. Goede nieuwe diervriendelijke mogelijkheden stimuleren en benutten wij."

12. *Dierenwelzijn is één van de speerpunten van het Hoofdlijnenakkoord 2011-2015. Het dierenleed is tijdens deze collegeperiode alleen maar toegenomen. Gaat dit college nu werkelijk nog wat doen om een einde te maken aan de massale slachting onder dieren in Zuid-Holland of blijft het alleen bij woorden?*

Antwoord

Dit college hecht aan een zo zorgvuldig mogelijke omgang met dieren. Aan bijvoorbeeld jacht om de jacht werkt dit college niet mee. Het gaat om het bestrijden van schade, het voorkomen hiervan en/of andere belangen. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging van de belangen en een zorgvuldige inzet van middelen. De Flora- en faunawet biedt hiertoe de mogelijkheid.

Een verwijt dat wij hiermee dierenwelzijn niet in acht nemen en hierdoor dierenleed veroorzaken achten wij niet correct.

Zuid-Holland is een zeer dicht bevolkte provincie met een fijnmazig netwerk van wegen, veel zware industrie met een groot belang voor de openbare veiligheid en speelt luchtvaartveiligheid ook een rol.

Daarnaast speelt het succes van het natuurbeleid van de afgelopen decennia en daarmee de enorme groei van de ganzenpopulatie als gevolg. De keerzijde hiervan is de toenemende schade. Ook ondervinden terrein beherende organisaties in toenemende mate de negatieve gevolgen van de almaar groeiende ganzenpopulatie op de natuurwaarden.

Dit alles vraagt een aanpak in zowel agrarische- als natuurgebieden voor het krijgen van een evenwichtige populatie standganzen.

Den Haag, 9 september 2014

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

plv. secretaris,

voorzitter,

mw. drs. G.M. Smid-Marsman

drs. J. Smit